

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

м. Київ
КНУБА

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

МОДЕЛЮВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасна освіта переживає активну цифрову трансформацію: цифрові технології, дистанційні платформи та системи навчальної аналітики змінюють підходи до здобуття знань і ролі учасників освітнього процесу. Здобувач освіти все більше постає як суб'єкт навчання, який самостійно формує власну траєкторію розвитку, опановуючи цифрову грамотність і критичне мислення [10]. У педагогічній науці моделювання особистості здобувача освіти розглядається як створення цілісного образу сучасного здобувача освіти, здатного ефективно діяти в цифровому середовищі. Така модель охоплює не лише знання й уміння, а й мотиваційні, когнітивні та етичні компоненти. В Україні цифровізація освіти закріплена на нормативному рівні, водночас процес супроводжується викликами – перевантаженням інформацією, ризиками залежності та питаннями безпеки даних [1, 10, 11]. Тому метою дослідження є висвітлення основних проблем моделювання особистості здобувача освіти в умовах цифрової трансформації та визначення шляхів їх подолання задля формування гнучкої, ціннісно орієнтованої моделі освіти майбутнього.

Поняття «моделювання особистості» у педагогіці й освітніх технологіях охоплює створення узагальненого образу (профілю) здобувача освіти, який відображає його когнітивні параметри, мотиваційні характеристики та стилі навчання для прогнозування розвитку й індивідуалізації освітньої взаємодії [7]. У сучасній науці виділяють декілька провідних підходів до моделювання особистості – гуманістичний, компетентнісний і особистісно орієнтований. Їхні спільні та відмінні риси наведено в табл. 1.

Саме цифровізація освіти переорієнтовує ці підходи, акцентуючи цифрову компетентність, критичне мислення, медіакультуру та етичну взаємодію з технологіями [10]. Освітнє середовище, зорієнтоване на цифрові технології, є динамічною системою цифрових ресурсів, платформ комунікації та педагогічних практик, що забезпечує гнучкість і доступність навчання незалежно від місця та формату [6]. Таке середовище відкриває можливості

доступу до відкритих освітніх ресурсів, індивідуалізації через адаптивні системи та підвищення мотивації завдяки інтерактивності; водночас посилює ризики інформаційного перевантаження й ослаблення концентрації уваги, зниження внутрішньої мотивації й розвитку цифрової залежності [10]. Постає потреба поєднувати технологічні інновації з психолого-педагогічними засадами формування особистості, щоб освіта забезпечувала не лише передачу знань, а й цілісний розвиток мислення, емоційної культури та ціннісних орієнтирів, необхідних для гармонійного саморозвитку й ефективної освітньої взаємодії [5].

Таблиця 1

Провідні підходи до моделювання особистості

Підхід	Основна ідея підходу	Роль педагога	Роль здобувача освіти	Мета підходу
Гуманістичний	Унікальність людини, самореалізація через освіту	Наставник, що створює сприятливе середовище для розвитку	Суб'єкт самопізнання	Розвиток особистісного потенціалу
Компетентнісний	Орієнтація на здатність застосовувати знання на практиці	Тренер, що формує навички	Виконавець і аналітик освітніх завдань	Формування ключових компетентностей
Особистісно орієнтований	Урахування індивідуальних особливостей, інтересів особистості	Партнер і фасилітатор	Співавтор освітнього процесу	Самостійність і саморозвиток

Одним із викликів є відсутність уніфікованого визначення «цифрової особистості», що ускладнює створення єдиних моделей для різних контекстів і груп здобувачів. Класичні педагогічні системи, засновані на безпосередній взаємодії, не завжди узгоджуються з онлайн-форматами й потребують оновлення методів формувального оцінювання, наставництва й співпраці [9]. Ще одна проблема – спрощення індивідуальності в алгоритмах персоналізації: платформи часто редукують характеристики здобувача освіти до набору показників, ігноруючи емоційно-мотиваційні аспекти [10]. Питання цифрової етики виходить на перший план: приватність, справедливість алгоритмів, прозорість аналітики та недопущення маніпуляцій – обов'язкові умови довіри до освітніх ІТ-рішень [11]. Ключем до вирішення означених проблем є розвиток цифрової педагогічної культури: педагог має володіти не лише

інструментами, а й аналітикою їхнього впливу, принципами безпеки та етики, і виступати фасилітатором довіри [6]. Перспективним є впровадження адаптивних моделей навчання з використанням ШІ та аналітики для побудови індивідуальних траєкторій за умови дотримання етичних принципів і педагогічного контролю [10, 11]. Необхідно посилювати саморегуляцію, медіаграмотність і критичне мислення здобувачів: дослідження показують, що саморегульована онлайн-діяльність опосередковує залученість, а розвиток критичного мислення є базовою умовою відповідального використання інформації [8, 12].

З урахуванням результатів наукових досліджень [2, 3, 4, 7, 12] модель особистості здобувача освіти в умовах цифрової трансформації, на наш погляд, доцільно будувати на підґрунті гуманістичного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів. У структурі запропонованої моделі нами виокремлено такі компоненти: *когнітивно-інформаційний* – сформованість інформаційної грамотності, уміння працювати з великими обсягами даних, здійснювати критичний відбір, аналіз і синтез інформації, навички цифрової безпеки й усвідомлення інформаційних ризиків, здатність до самонавчання через онлайн-ресурси, штучний інтелект, віртуальні симуляції; *ціннісно-смысловий* – сформована система цінностей гуманістичного типу (гідність, свобода, відповідальність, довіра), усвідомлення етичних норм цифрової взаємодії, здатність до самоідентифікації та смислотворення у цифровому світі, орієнтація на сталість розвитку, доброчесність та співпрацю; *комунікативно-інтерактивний* – володіння цифровими комунікаційними інструментами (платформи, форуми, віртуальні класи), здатність до асертивного спілкування, медіації та командної взаємодії, толерантність, міжкультурна та міждисциплінарна компетентність, розвиток цифрового етикету та культури онлайн-комунікації; *емоційно-вольовий компонент* – стійкість до інформаційного перевантаження й цифрової тривожності, навички саморегуляції, емоційного інтелекту, стрес-менеджменту, мотивація до навчання й самореалізації в середовищі змін, розвиток оптимізму, емпатії та психологічної гнучкості; *рефлексивно-трансформативний компонент* – здатність до самоаналізу, самокорекції, рефлексії власної діяльності, вміння перетворювати досвід на нові знання (learning by reflection), відкритість до інновацій і готовність до життєвого довчання (lifelong learning), сформованість метанавичок – критичного мислення, адаптивності, креативності.

Отже, цифровізація освіти є не лише технологічним, а передусім гуманістичним процесом, що докорінно змінює характер освітньої взаємодії. Здобувач освіти перетворюється з пасивного споживача знань на активного суб'єкта навчання, здатного самостійно керувати власною освітньою траєкторією. Водночас виникають нові ризики – втрата емоційного контакту,

зниження глибини навчального досвіду, дефіцит ціннісних орієнтирів. Ефективне освітнє моделювання можливе лише за умови гармонійного поєднання технологічних інновацій із психолого-педагогічними підходами, що сприяють формуванню критично мислячої, морально відповідальної й саморегульованої особистості, здатної до самореалізації й ефективної діяльності у цифровому світі.

Список використаних джерел

1. Деякі питання організації дистанційного навчання : наказ МОН України від 08 вересня 2020 р. № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0941-20> (дата звернення: 28.10.2025).
2. Красильник Ю. С. Особливості рольових позицій викладача в сучасному інформаційно-освітньому середовищі навчального закладу. *Актуальні проблеми університетської та професійної післядипломної освіти в кризових умовах* : збірник тез Всеукраїнської інтернет-конференції. 2015. С. 55.
3. Красильник Ю. С. Психолого-педагогічні умови інформаційно-технологічного забезпечення підготовки майбутнього викладача в умовах магістратури : методичні рекомендації. Київ : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2012. 38 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/106621/1/МЕТОДИЧНІ_РЕКОМЕНДАЦІЇ.PDF (дата звернення: 28.10.2025).
4. Красильник Ю. С. Теоретико-методичні аспекти впровадження принципу гуманізації та гуманітаризації в системі військової освіти. *Зб. наук. пр. Національної академії оборони України*. Київ : ВГТ НАОУ, 2003. № 4 (35). С. 17–23.
5. Красильник Ю. С., Набока В. О. STEAM-освіта як сучасна освітня технологія формування цифрової компетентності майбутнього педагога професійного навчання. *Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ, 2025. С. 132–133.
6. Розвиток інформаційно-цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти: метод. посібник / О. В. Овчарук та ін. К.: ЦО НАПН України, 2022. 223 с.
7. Abu-Issa A., Butmeh H., Tumar I. Modeling students' preferences and knowledge for personalized learning environments. *Frontiers in Computer Science*. 2024. Vol. 6. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fcomp.2024.1359770/full> (дата звернення: 29.10.2025).
8. Facione P. A. Critical Thinking : What It Is and Why It Counts. 2023. 31 s. URL: <https://salo.li/C5FCF98> (дата звернення: 30.10.2025).
9. Fullan M., Langworthy M. A Rich Seam : How New Pedagogies Find Deep Learning. 2014. 99 s. URL: https://www.michaelfullan.ca/wp-content/uploads/2014/01/3897.Rich_Seam_web.pdf (дата звернення: 01.11.2025).
10. Kara A., Ergulec F., Eren E. The mediating role of self-regulated online learning behaviours. *Education and Information Technologies*. 2024. Vol. 29. PP. 23517–23546. DOI: <https://salo.li/Db56FE4> (дата звернення: 01.11.2025).
11. Pushing the Frontiers with AI, Blockchain and Robots. *OECD Digital Education Outlook*. Paris : OECD Publishing, 2021. 252 s. URL: <https://salo.li/8AffBAB> (дата звернення: 02.11.2025).
12. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO Publishing, 2023. 48 s. URL: <https://salo.li/FcFb175> (дата звернення: 02.11.2025).

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net